

PREDSTAVITEV PARTNERSTVA ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST SLOVENIJE

Izhodišče:

EU je l. 2011 objavila akcijski dokument, ki nalaga državam članicam, da pripravijo akcijski načrt družbene odgovornosti podjetij. Dokument je priporočilo, ni zavezujoče narave. Trg pa zavezuje: daje vse več prednosti zanesljivim, t.j. tistim, ki vidno spoštujejo odgovornost, preglednost, etičnost, vse deležnike (ne le lastnike), vladavino prava, mednarodne norme in človeške pravice, torej imajo za podlago soodvisnost namesto zlorabe in celovitost namesto enostranskosti in kratkoročnosti. A podjetjem je lažje, če uživa država spoštovanje za svojo družbeno odgovornost. IRDO si že od leta 2008 prizadeva za sodelovanje različnih akterjev in vlade RS pri pripravi nacionalne strategije družbene odgovornosti. Te Slovenija kot ena redkih evropskih držav še nima.

Opis partnerstva:

Delovna skupina »Partnerstvo za pripravo Nacionalne strategije družbene odgovornosti« je neformalna oblika, strokovno jedro različnih organizacij, predstavnikov civilne družbe, stroke, gospodarstva in vlade za razvoj družbene odgovornosti. Partnerstvo se je oblikovalo, da bi skupaj zapisali in kasneje izvajali še z drugimi akterji slovensko Nacionalno strategijo družbene odgovornosti.

Namen partnerstva je povezati različne akterje in spisati osnutek strategije, ki bi ga vlada RS sooblikovala in potrdila njegovo veljavnost.

Ciljne skupine: pri pripravi morajo sodelovati vlada, civilna družba in gospodarstvo, potrebujemo pa tudi podporo medijev.

Prvo srečanje: 29.5.2012, Ljubljana

Nadaljnja srečanja: 2012, 2013, 2014 (IRDO konferenca)

Koordinatorja:

- Za vsebino: IRDO – Inštitut za razvoj družbene odgovornosti, Preradovičeva ulica 26, 2000 Maribor, www.irdo.si, Anita Hrast, 031 344 883, info@irdo.si, zasl. prof. ddr. Matjaž Mulej, mulej@uni-mb.si
- Za organizacijo: Mreža za družbeno odgovornost Slovenije, pri Inštitutu Ekvilib, Ljubljana, Aleš Krajnc Kušlan, akk@ekvilib.org

Partnerstvo sestavljajo predstavniki naslednjih organizacij:

UM, Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor

UL, Fakulteta za družbene vede Ljubljana

UP, Fakulteta za management Koper
Gospodarska zbornica Slovenije
IRDO - Inštitut za razvoj družbene odgovornosti
PRSS – Slovensko društvo za odnose z javnostmi
Ameriška gospodarska zbornica,
Društvo za marketing Slovenije,
Mreža za družbeno odgovornost Slovenije,
Slovensko združenje ZN za trajnostni razvoj,
Združenje delodajalcev Slovenije,
Združenje Manager
in mnogi drugi.

Nekaj sklepov dosedanjih srečanj:

- Delujemo kot »Partnerstvo za nacionalno strategijo«.
- Pripravi se seznam organizacij članic partnerstva in se nove povabi k sodelovanju.
- Predstavniki vlade so vabljeni k sodelovanju.
- Strategija bo skoncentrirana na družbeno odgovornost (podjetij).
- Pri pripravi upoštevamo usmeritve EU in druge dokumente (smernice UNGC, GRI, OECD, ISO 26000:2010,...).
- Pripravi se povzetek praks drugih držav.
- Pripravi se analiza obstoječega stanja (akterji).
- Medijski načrt komuniciranja partnerstva bo pripravljen.
- Trajnostni razvoj je mogoče doseči le skozi inovativne poslovne modele, ki vključujejo čim večje število deležnikov.

Proces priprave:

- Delovna skupina za pripravo nacionalne strategije (formiranje članov po področjih, srečanja članov, širitev in omejitve partnerstva)
- Terminski načrt dela (določitev ključnih nalog in terminov za izvedbo, nosilcev)
- Potek dela in koordinacija (dogovor o procesu dela)
- Predložitev osnutka ali predlogov za sodelovanje ministrstvu, vladi, predsedniku republike, državnemu zboru in državnemu svetu (dogovor o postopkih in zadolžitvah članov)

Nacionalni program razvoja družbene odgovornosti (predlog)

- Izhodišče
- EU usmeritve (npr. Enterprise 2020, Akcijski načrti EU, 2011)
- Zakonodaja
- Standardi
- Načela (npr. osnova ISO26000, multi-disciplinarnost)
- Možni ukrepi

Strategija (predlog)

- Vizija
- Poslanstvo
- Analiza stanja
- Cilji:
 - o cilj 1: ukrep 1, ukrep 2...
 - o cilj 2: ukrep 1, ukrep 2...
- Terminski načrt aktivnosti po posameznih ukrepih
- Finančna sredstva
- Evalvacija

Izkušnje inštituta IRDO

Izkušnje inštituta IRDO kažejo, da koncept družbene odgovornosti pomeni, da gre za:

- Odgovornost vsakogar za vplive na družbo in
- Preganjanje neodgovornosti vplivnih.

Vedno bolje ga razumejo podjetja, strokovna javnost, izobraževalne ustanove in nevladne organizacije. Vse premalo pa je še vpet v delo in programe javne uprave. Zdi se, da je vrh države najtrši oreh za razumevanje pomena družbene odgovornosti in uveljavljanja le-te v praksi. Morda je koncept preširok in zato težje razumljiv, morda se odločevalcem zdi premalo zanimiv, nepotreben, preveč abstrakten, morda celo prezahteven glede vrednot, saj napada sedanjo prakso kratkoročnega in ozkega/enostranskega pojmovanja, kaj je prav in kaj ni. Na prvi pogled morda tudi je, a ob obsežnejšem študiju literature se da uvideti, da prinaša koristi (vsaj) na dolgi rok. Ne le podjetjem, ampak tudi posameznikom, državi.

Pred leti, ko je IRDO v okviru prvega projekta, podprtega z viri EU, v katerem je sodeloval kot strokovni podizvajalec (CSR Code to Smart Reality, nosilec projekta je bila Štajerska gospodarska zbornica) začel osveščati javnost o tem konceptu, je bilo v medije težko prodreti z informacijo o družbeni odgovornosti. Sedaj pa že več let vsak dan zasledimo več objav besedne zveze »družbena odgovornost« s pomočjo klipinga, ki ga izvaja podjetje Press Clipping.

Kot prikazujejo statistični podatki podjetja Press Clipping, ki že od leta 2006 spremlja pojavnost besedne zveze »družbena odgovornost« v slovenskih medijih, je vidna rast objav v posameznih letih. Tako je bilo največje število objav v medijih zaznati v 2011 (kar 969), medtem ko jih je bilo ob začetku spremljanja leta 2006 zaznati le 6. Leta 2007 se je število objav povzpelo na 132, leta 2008 na 789, leta 2009 na 835, leta 2010 pa je ponovno upadlo na 342 objav. Moramo opozoriti, da so pri merjenju števila objav omejitve, saj podjetje spremlja določeno količino ključnih nacionalnih medijev, predvsem tiskanih, medtem ko v elektronskih (TV) ni mogoče slediti vsaki besedni zvezi

»družbena odgovornost«. Zato verjamemo, da je število objav še večje, kot je zapisano v statistični analizi. V letu 2011 so novinarji o družbeni odgovornosti največ pisali v obliki poročil, sledijo jim spletni članki, ostale oblike, manj pa je ta termin uporabljen v vesteh, dialogiziranih poročilih in še manj pri napovedi dogodkov.

Ocenjujemo, da bo trajalo približno deset let, da se bo na nacionalni ravni organizirano pristopilo k uveljavljanju tega koncepta v praksi v več sferah družbe. Teh 10 let bo z letom 2014 minilo, zato upamo, da Slovenija še letos dobi to strategijo.

Podjetja jo že zavestno uvajajo v svojo poslovno prakso, upamo, da bo kmalu tudi na drugih področjih tako. V Sloveniji je v desetih letih delovanja inštituta IRDO prišlo do vzpostavitve več sekcij za družbeno odgovornost pri posameznih strokovno-interesnih organizacijah, s katerimi se IRDO že več let uspešno povezuje in izvaja posamezne projekte, pa tudi do drugih oblik organizacij.

Trikotnik sodelovanja za več družbene odgovornosti

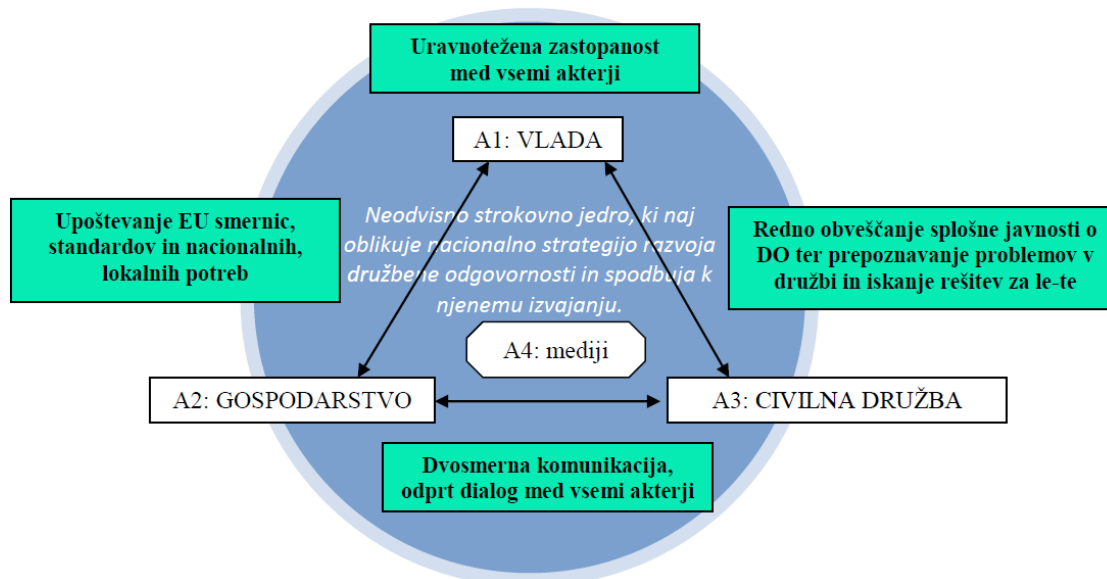
Na vladni ravni je bila že leta 2005 imenovana medresorska delovna skupina za področje družbene odgovornosti, a je nato zaradi političnih menjav zamrla. Nek nacionalni svet, center za razvoj tega bi moral obstajati na nacionalni ravni, ali pa bi vsaj država imenovala pooblaščen organizacijo, da to zanjo izvaja. Se pa vse bolj pojavljajo posamezni predstavniki ministrstev, ki v Bruslju/EU poročajo o stanju družbene odgovornosti v naši državi in se zanimajo za aktivnosti pri civilni družbi, saj vedo, da se na vladni ravni organizirano še ne dogaja veliko. Je pa zato toliko bolj aktivna civilna družba in bil bi smiseln korak nadaljnega povezovanja vlade, civilne iniciative in gospodarstva za več družbene odgovornosti, kot v nadaljevanju prikazuje Slika 1.

Pri tem bi morali biti vsi akterji (A1-A4) enakovredno zastopani in so-kreirati nacionalno strategijo razvoja družbene odgovornosti. Gradili naj bi dvosmerno komunikacijo med vsemi stranmi in se medsebojno povezovali z namenom razvoja družbene odgovornosti za javno dobro. Upoštevali naj bi EU smernice, pa tudi lokalne in nacionalne potrebe, prepoznavali probleme in iskali rešitve zanje. Tako sestavljena več-strokovna ekipa bi lahko podala smiselne predloge za napredek Slovenije v prihodnje in jih tudi pomagala realizirati. Med njenimi nalogami bi bila priprava uravnotežene Nacionalne strategije razvoja družbene odgovornosti, dialog za dopolnjevanje in izvajanje strategije z različnimi skupinami – civilna družba, gospodarstvo, strokovno-interesna združenja, vladni organi ipd.. Ključno bi bilo seveda tudi izvajanje, vrednotenje in usklajevanje aktivnosti na državni in lokalni ravni.

Cilji, ki naj bi jih s strategijo dosegli, so:

- vzpostaviti temeljno interdisciplinarno jedro raziskovalcev, katerih naloga bi bila proučiti stanje družbene odgovornosti v Sloveniji, slovenske izkušnje primerjati s tujimi in pripraviti predloge za vnos ustreznih sprememb v Slovenijo,
- pripraviti pravne podlage za pripravo predlogov za spremembo zakonodaje, kjer je to nujno (vključitev družbene odgovornosti v posamezna področja),
- pripraviti strokovne podlage za dopolnitev programov dela po posameznih ministrstvih,
- vzpostaviti dialog s strokovnimi združenji, državnimi organi, javnimi institucijami, nevladnimi organizacijami, gospodarstvom in drugimi javnostmi s ciljem krepiti družbeno odgovornost,
- vključiti vsebine družbene odgovornosti v osnovno-, srednje- in visokošolske izobraževalne programe,
- pripraviti nacionalni program komuniciranja družbene odgovornosti z namenom osveščati o pomenu družbeno odgovornega ravnanja slehernega posameznika, organizacij, zlasti podjetij,
- vzpostaviti portal za dvosmerno komunikacijo z javnostjo na temo družbeno (ne)odgovornega ravnanja v Sloveniji,
- zbirati primere dobre prakse in spodbujati inovativnost podjetij, da bomo postali na znanju temelječa, inovativna družbeno odgovorna družba, zato v svetu spoštovana in upoštevana, ne kolonialno obravnavana,
- spremljati in poročati o razvoju družbene odgovornosti pri nas in v svetu,
- podpirati pobude raznovrstnih deležnikov, da bodo aktivno izvajali družbeno odgovornost v praksi.

Slika1: Trikotnik sodelovanja med civilno družbo, vlado in gospodarstvom, ob spremljanju medijev.

Proces dela neodvisnega strokovnega jedra bi lahko bil takšen:

- Oblikovanje strokovnega jedra posameznikov in organizacij s tega področja, s katerimi bi pripravili ustrezno strategijo vnosa popravkov v zakonodajo. Vključeni naj bi bili predstavniki civilnih organizacij, vlade, gospodarstva, medijev, enakovredno.
- Pregled slovenskih in EU smernic za razvoj DO, analiza primerov dobre prakse, priporočila za vnos v slovensko zakonodajo in prakso.
- Pregled slovenske zakonodaje: kaj nam ta zagotavlja, kaj preprečuje, kje se dejansko izvaja v praksi in kje se zakonodaja v praksi ne upošteva v kontekstu družbene odgovornosti, kaj bi se lahko izboljšalo in kako.
- Ustvarjanje širokega dialoga s civilno družbo, da bi prepoznali probleme, ki v Sloveniji nastajajo, in skupaj poiskali primerne rešitve. V ta namen organizacija več različnih komunikacijskih kampanj in sodelovanje različnih akterjev, glede na možnosti.
- Priprava predlogov za spremembo zakonodaje, sprememba le-te in aktivno spremljanje njenega izvajanja v praksi. Ob izvajanju sprotno evalviranje in nadgrajevanje aktivnosti.
- Priprava akcijskih programov po posameznih delovnih področjih v skladu s standardom ISO26000 in partnersko izvajanje le-teh (z organizacijami iz trikotnika sodelovanja – glej sliko 1).
- Redne komunikacijske akcije za širšo javnost z obvestili o tem, zakaj je potrebno drugače ravnati in kako. S konkretnimi navodili in pozivi za akcijo, z namenom spreminjanja stališč in zato tudi naših navad ter izvajanja bolj človeku in naravi prijaznih aktivnosti.
- V dejavnosti mladih, ki potekajo po vsej Sloveniji z oznako, kot je 'Mladi za napredek Maribora', bi kazalo prevzeti mariborsko prakso, da je v vsakem projektu med merila za vrednotenje spoznanega stanja vključena družbena odgovornost, zato tudi vsak udeleženec dobi pred oči opredelitev le-te.
- Med pogoje za dobave česar koli kateri koli organizaciji javnega sektorja vnesti, da smejo dobavljati samo tisti, ki najbolj od vseh dokažejo, da so družbeno odgovorni, inovativni in poslovno odlični; enake lastnosti naj zahtevajo od svojih dobaviteljev.
- Med pogoje za poslance, člane in sodelavce državnih in drugih organov in organizacij javnega sektorja vnesti, da to smejo biti samo tisti, ki najbolj od vseh dokažejo, da so kot osebe družbeno odgovorni, inovativni in poslovno odlični.
- Ipd.

Februarja 2014 je Inštitut IRDO povabil na konferenco v marcu 2014 vsa ministrstva in vlado. Odzvali sta se dve ministrici in kabinet predsednice vlade. Prejeli smo informacijo, da namerava vlada ustanoviti Svet za družbeno odgovornost. Srčno upamo, da se bo to kmalu zgodilo in da bosta partnerstvo za družbeno odgovornost in slovenska strategija na tem področju kmalu izpolnila svoje poslanstvo in cilje.

Aktivnosti in idej imajo člani partnerstva zelo veliko, zato verjamemo, da nam bo s skupnimi močmi uspelo ustvariti slovensko Nacionalno strategijo razvoja družbene odgovornosti in kmalu postati 'trajnostna in družbeno odgovorna Slovenija' (tak naziv in program ima npr. tudi Univerza v Mariboru).

Maribor, 4. 3. 2014

Pripravila: ddr. Matjaž Mulej, Anita Hrast